Projekt „Eesti 20. sajandi (1870–1991) sõjalise ehituspärandi kaardistamine ja analüüs”

Undva 130 mm rannapatarei
Saaremaa vallas
Saare maakonnas

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed 2
2. Asukoha skeemid 3
3. Fotod 8
4. Täiendav info 35

Koostajad:
Ain Tähiste
Mart Mõniste

Kärdla
2018

1. Kohustuslikud andmed

1.1	**Algne nimetus**	Undva 130 mm patarei
1.2	**Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)**	
1.3	**Aadress**	Saare maakond, Saaremaa vald, Undva küla. Patarei positsioonid asuvad 6 kinnistul. Lee-Saare (1,6 ha), tunnus: 30101:001:0598
1.4	**Koordinaadid**	58°30′27.27″, 21°59′50.24″ 6487010.1,383279.2
1.5	**Algne teave, sh ajalugu**	130 mm rannapatarei rajati Undvale 1941. aastal ja oli kasutusel kuni 1960. aastani. Pärast patarei likvideerimist asus linnakusse raadiolokatsiooniväeosa.
1.6	**Praegune funktsioon**	kasutuseta, eramaal
1.7	**Seisukorra hinnang**	Betoneeritud kahuriõued ja suurtükkide kinnitamise poldiringid on suhtelisel hästi säilinud. Suurtükiõued on puhtad.
1.8	**Ümbruse lühikirjeldus**	Kaugus merest 150 m.
1.9	**Joonised**	Hoonete ja asukoha skeemid (10) Linnak jääb u 700 m edela poole.
1.10	**Fotod**	Tänapäevased fotod (53)
1.11	**Seotud ehitised**	Undva sõjaväelinnak
1.12	**Põhiüksus**	
1.13	**Lisateave**	
1.14	**Töö teostamise aeg**	Välitööde aeg 18.09.2018
1.15	**Koostaja andmed**	Ain Tähiste, Mart Mõniste

2. Asukoha skeemid

Skeem 1. Undva 130 mm patarei Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 2. Undva 130 mm patarei Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 3. Undva 130 mm patarei Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 4. Undva 130 mm patarei Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

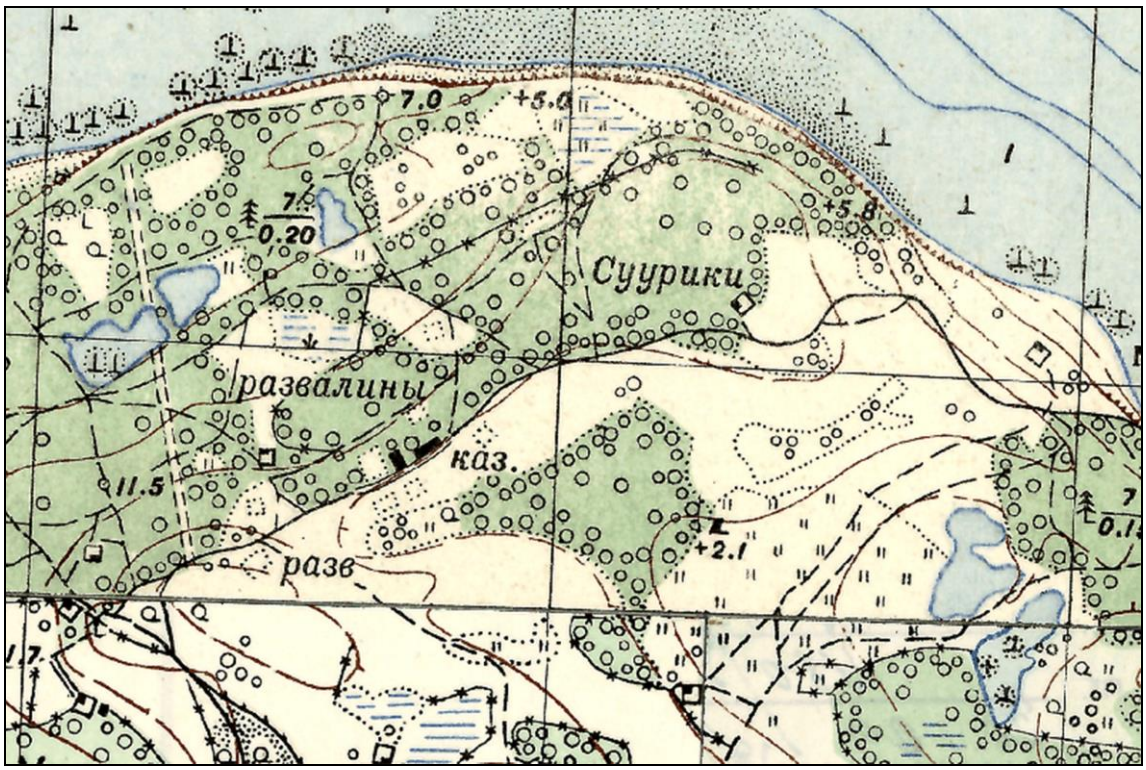

Skeem 5. Undva 130 mm patarei piirkond 1946. aasta topokaardil.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

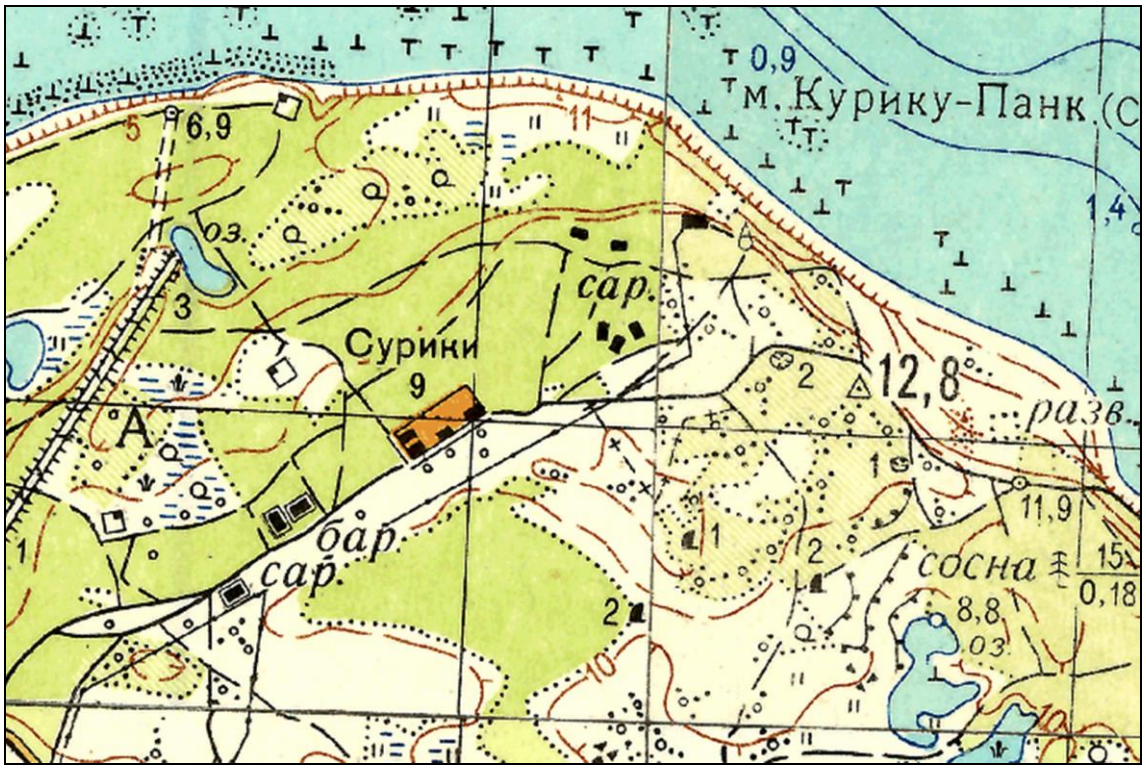

Skeem 6. Undva 130 mm patarei piirkond 1959. aasta topokaardil.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

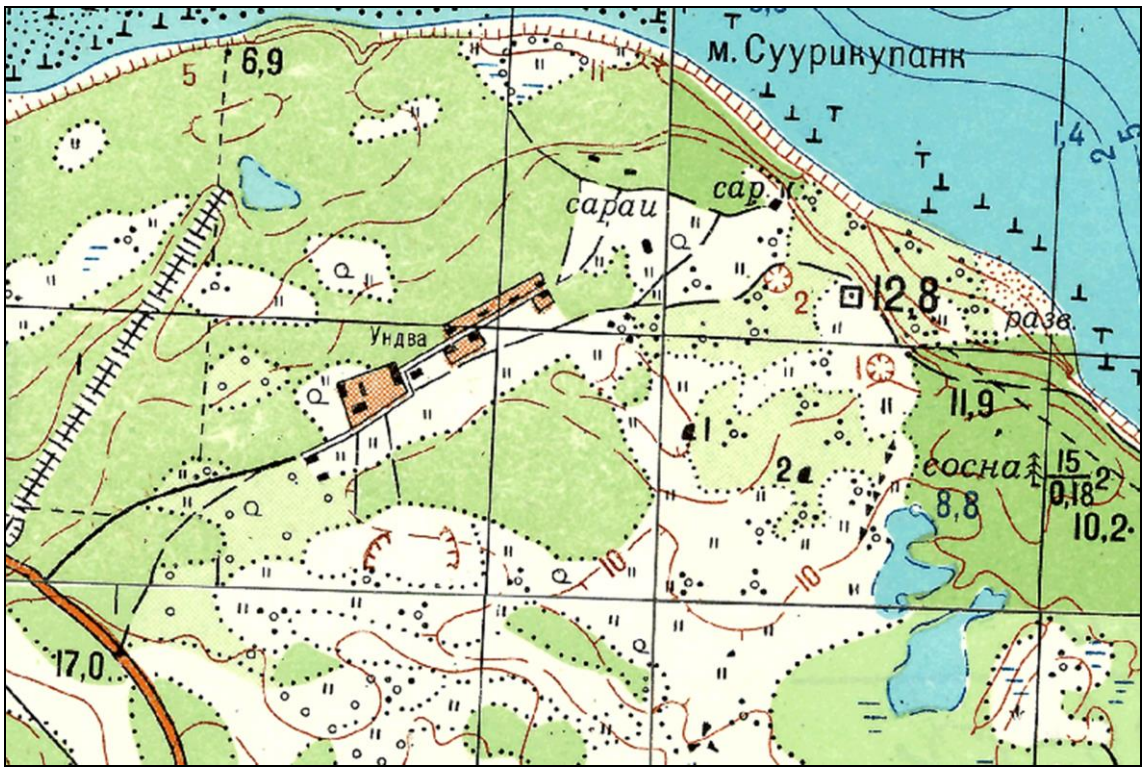

Skeem 7. Undva 130 mm patarei piirkond 1985. aasta topokaardil.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

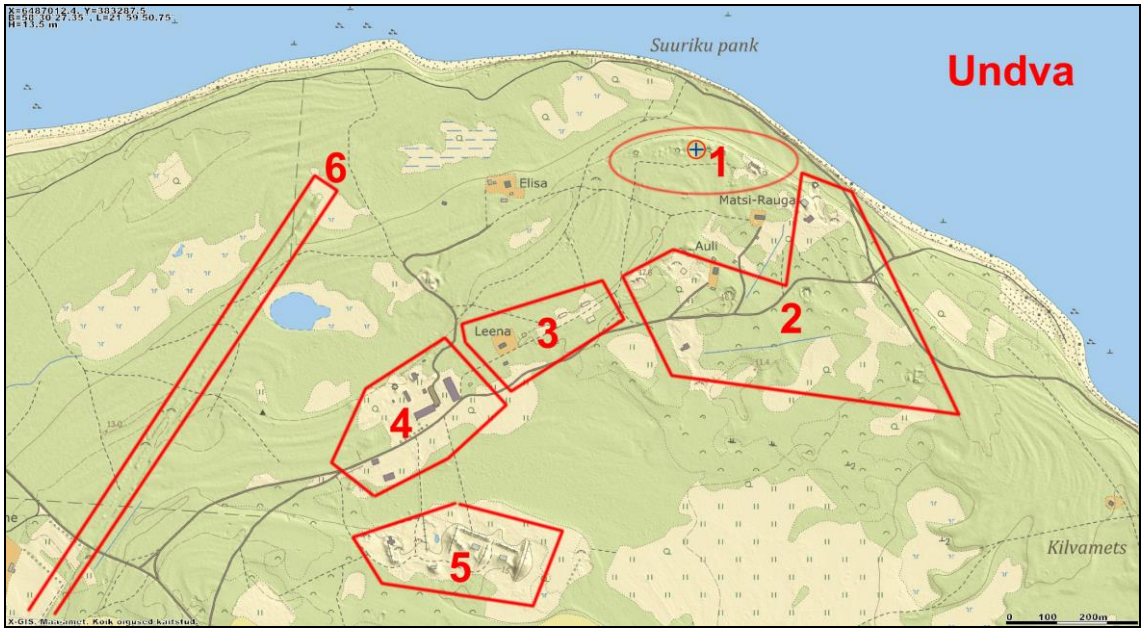

Skeem 8. Undva piirkond Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

1 - 130 mm rannapatarei positsioonid
2 - lokaatorijaama hooned, välipatareide positsioonid jms
3 - linnaku elamute piirkond, hävinud
4 - linnak, kasarm jms
5 - lokaatori positsioonid, angaarid, juhtimiskeskus
6 - laiaröövõpmelise raudtee tamm (1955).

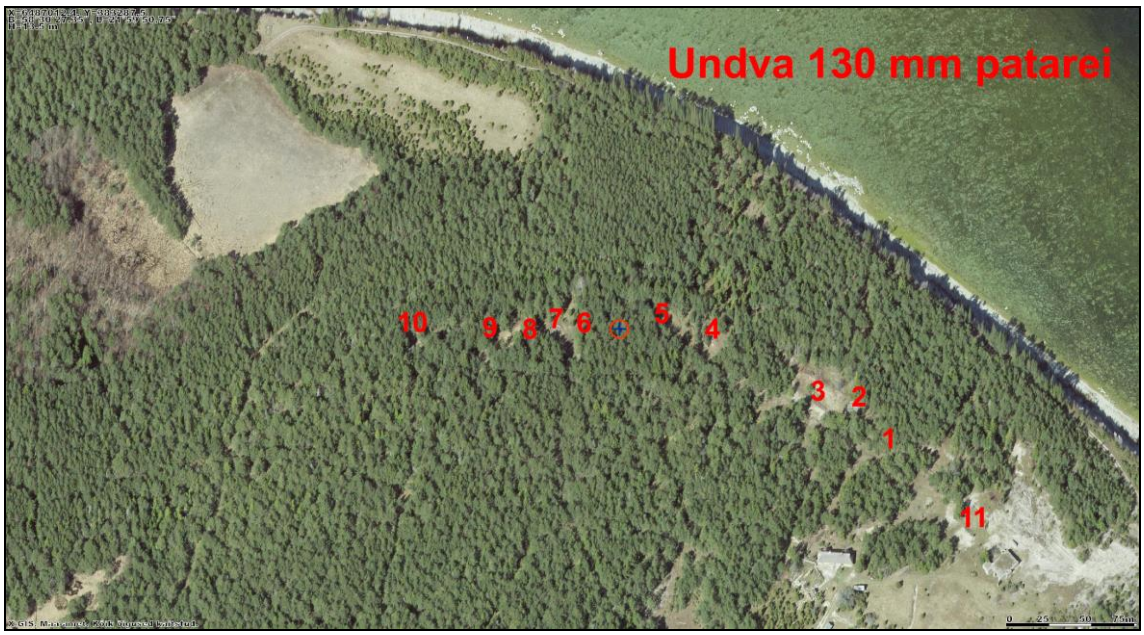

Skeem 9. Undva 130 mm rannapatarei objektid. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

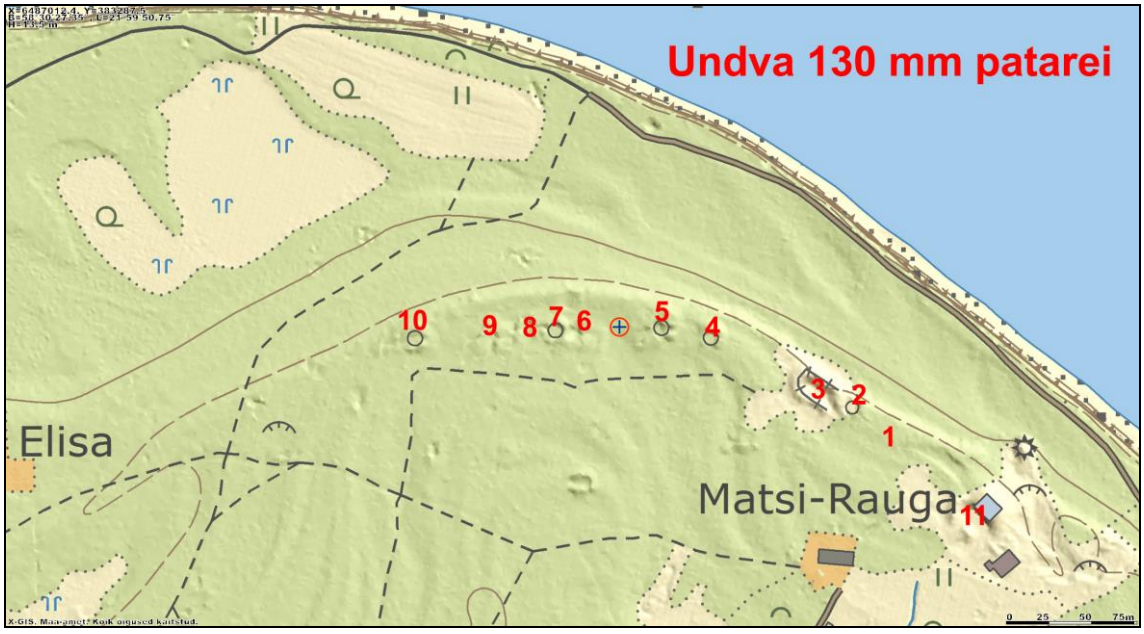

Skeem 10. Undva 130 mm rannapatarei objektid. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

1 - kaablikraav
2 - kahuriõu 1
3 - süvend
4 - kahuriõu 2
5 - õhutõrjekahuri (?) positsioon 1
6 - õhutõrjekahuri (?) positsioon 2
7 - kahuriõu 3
8 - süvend
9 - õhutõrjekahuri (?) positsioon 3
10 - kahuriõu 4
11 - lokaatorijaama ehitised

3. Fotod

Foto numbri järel sulgudes on pildifaili number.
Nurksulgudes on objekti number asukohaskeemil.

Foto 1 (0206). Undva 130 mm rannapatarei. Kaablikraav [1].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 2 (0208). Undva 130 mm rannapatarei. Kaablikraav [1], taga kahuriõi 1 [2].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 3 (0384). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 1 [2].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 4 (0283). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 1 [2].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 5 (0379). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 1 [2]. Sissekäigu kõrval betoonis on suur ja selge aastaarv „1955“.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 6 (0221). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 1 [2].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 7 (0219). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 1 [2].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 8 (0216). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 1 [2].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 9 (0212). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 1 [2]. Poldiringi aluse läbimõõt 170 cm.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 10 (0211). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 1 [2].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 11 (0226). Undva 130 mm rannapatarei. Süvend [3], vaade kahuriõu [2] vallilt.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 12 (0228). Undva 130 mm rannapatarei. Süvendi [3] serval on betoonirusu.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 13 (0230). Undva 130 mm rannapatarei. Süvend [3], taga kahuriõu [2].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 14 (0235). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 2 [4].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 15 (0236). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 2 [4]. Rinnatisele on laotud tellismüür.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 16 (0237). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 2 [4].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 17 (0242). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 2 [4]. Laskemoonariiulid on olnud lahtised, luukide kinnitusest pole jälgi.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 18 (0243). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 2 [4].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 19 (0246). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 2 [4].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 20 (0249). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 1 [5].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 21 (0252). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 1 [5], betoneeritud õu läbimõõt on 7 m.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 22 (0256). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 1 [5].
Neljakandilisel metallplaadil oleva poldiringi läbimõõt on u 120 cm.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 23 (0262). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 1 [5]. Seina paksus u 60 cm,
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 24 (0263). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 1 [5].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 25 (0257). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 1 [5], vaade läänest.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 26 (0270). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 2 [6].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 27 (0274). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 2 [6]. Säilinud on ainult väike osa rinnatisest.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 28 (0306). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 3 [7].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 29 (0366). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 3 [7].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 30 (0275). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 3 [7].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 31 (0278). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 3 [7].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 32 (0281). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 3 [7].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 33 (0282). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 3 [7].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 34 (0283). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 3 [7].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 35 (0284). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 3 [7].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 36 (0294). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 3 [7].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 37 (0303). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 3 [7].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 38 (0299). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 3 [7]. Sissepääsu paremal poolel on betoonis aastaarv „1955“.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 39 (0308). Undva 130 mm rannapatarei. Süvend [8].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 40 (0309). Undva 130 mm rannapatarei. Süvend [8].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 41 (0312). Undva 130 mm rannapatarei. Süvend [8].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 42 (0313). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 3 [9].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 43 (0315). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 3 [9].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 44 (0323). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 3 [9].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 45 (0324). Undva 130 mm rannapatarei. Õhutõrje(?)kahuri positsioon 3 [9]. Seina paksus u 65 cm.
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 46 (0327). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 4 [10].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 47 (0329). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 4 [10].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 48 (0331). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 4 [10]. Sissepääsu kõrval betoonis on: „28 V 1955 М.С.Х. Г.А.К.“
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 49 (0341). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 4 [10].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 50 (0346). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 4 [10].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 51 (0350). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 4 [10].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 52 (0360). Undva 130 mm rannapatarei. Kahuriõu 4 [10].
Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

Foto 53 (0386). Undva 130 mm rannapatarei. Patareist ida poole jäävad lokaatorijaama ehitised. Foto Mart Mõniste 18.09.2018.

4. Täiendav info

Pärandkultuuri objekt: Nõukogude armee Undva raketibaas (301:OKU:016)
https://infoleht.keskkonnainfo.ee/default.aspx?comp=objresult=parandobj&obj_id=988631950
(vaadatud 25.09.2018)

Eesti Rohevöö projekt
http://pk.emu.ee/struktuur/keskkonnakaitsejamaastikukorraldus/projektid/balticgreenbelt/militaarobjektid/
(vaadatud 25.09.2018)

Eesti rohevöö militaarobjektid: Vormsi, Hiiumaa ja Saaremaa
https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1da6foMM0QJNQVUGvmUAg6js2Vmg&ll=58.507190573347664%2C22.00061810006366&z=17
(vaadatud 25.09.2018)